Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda" 30 Montgomery Street Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237 (201) 434-0807 (201) 434-3036
УНСоюз: (201) 451-2200

РІК XC. Ч. 211. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 4-го ЛИСТОПАДА 1983 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, NOVEMBER 4, 1983 No. 211. VOL. XC.

Пластуни Ню Йорку відзначили 65-ту річницю Листопадового Зриву

Сині і жовті бальони летять у повітря.

Ню Йорк (О.К.). — В неділю, 30-го жовтня ц.р., члени Пластової Станиці в Ню Йорку, як і кожного року, відзначили святочно річницю 1-го Листопада 1918 року.

Листопадовий Апель зібрав у великій залі усі пластові з'єднання новацтва і юнацтва та членів Станичної Старшини і велику кількість батьків пластової молоді. Після святочного наказу, в якому підкреслено, що Український Пласт як переємник ідеї Листопадового Чину завжди його особливо згадує на свій пластовий спосіб, вібулися підвищення ступенів, заприсяження і переходи до інших уладів.

В другій частині Апелю юнаки з 9-го Куреня УПЮ-ів ім. Святослава Завойовника під проводом свого зв'язкового пл. сен. Юрія Савицького перевели оригінальну програму, яка викликала справжнє захоплення молодих глядачів. У ній під розповідь однієї із співучасниць Листопадового Зриву, яку читав пл. розв. Тарас Певний, молоді виконавці показували прозірки-інсценізацію ночі з 31-го жовтня на 1-го листопада 1918 року у Львові. Акторами були члени 9-го Куреня.

На закінчення програми виконавці збірно прочитали відозву до населення Львова, видану українською владою 1-го листопада 1918 року, а відтак роздали пластовій молоді сині та жовті повітряні бальони з написами в англійській мові „Вільна Україна".

Всі присутні вийшли на соняшну вулицю біля Пластового Дому і там після короткого слова станичної пл. сен. Ольги Кузьмович випустили бальони вгору з бажаннями, щоб вони дістались якнайближче до далекого Львова, де тепер ніхто не відзначує Листопадового Зриву. Церемонії приглядалися численні прохожі з великим зацікавленням.

Після закінчення цієї оригінальної програми пластуни перейшли зі своїми прапорами до церкви св. Юра, де враз з представниками комбатантів, делегації СУМА та іншими організаціями заслухали Служби Божої.

МУЗИЧНЕ МАТІНЕ

Ню Йорк. — 72-ий Відділ Союзу Українок Америки влаштовує в неділю, 6-го листопада ц.р., о год. 3-ій по полудні, тут в Українському Інституті Америки, при 2 Схід 79-та вулиця (ріг 5-та авеню музичне матіне у виконанні молодих талантів. Виступають: Борис Бакум — флейта, Роман Шевчук — піяно, Калина Чолган — меццо-сопрано; при фортепіяні — Ніколя Анзівіна, Юліяна Осінчук. У програмі твори Довженка, Россіні, Баха, Медельсона, Стеценка та інших.

Розвідка в ЗСА остерігала перед нападом в Бейруті

Вашінгтон. — Три дні перед бомбовим нападом на головну квартиру американської морської піхоти на бейрутському летовищі, розвідка ЗСА остерігала, що американські війська в Ливані можуть бути ціллю терористичних актів, заявили офіційні представники Адміністрації президента Роналда Регена у вівторок, 1-го листопада.

Офіційні особи повідомили, що дані розвідки визначили, що групою, яка правдоподібно готувала бомбовий напад, була войовнича щіїтська мусулманська проіранська організація в Ливаі, відома під назвою Ісламік Амаль або „божа партія".

Повідомлення офіційних осіб говорить, що дані розвідки були опубліковані в Крайових доповідях розвідки, які підготовляє Центральна розвідувальна агенція і розповсюджує кожного дня серед приблизно 200 високих урядовців, включаючи командирів корпусу морської піхоти та командирів американської армії в Европі, які несуть особливу відповідальність за частини морської піхоти в Ливані.

Попередження розвідки не подавало точної дати, типу цілі чи інших подробиць терористичних актів, але воно було узагальненням і висновком загального положення і практики терористичної діяльности в Ливані.

„Це було тривожне, ясне, безпосереднє попередження", — сказав один офіційний представник, коли він прочитав доповідь розвідки.

Речник морської піхоти полковник Джеймс МекМеневі заявив у вівторок, 1-го листопада, що командуючий морською піхотою Пол Келлі не бачив або і не знав про доповідь розвідки з 20-го жовтня, а тому не зареагував.

Речник Федерального бюра інвестигацій Лейн Бонпер сказав, що до Бейруту вилетіла окрема група спеціялістів для розслідування справ.

Хоч повне число жертв бомбової катастрофи в Бейруті покищо не відоме, речник морської піхоти в Бейруті сказав, що щонайменше 230 морських піхотинців загинули під час вибуху і потім від тяжких поранень.

ВИСТАВКА ВЕЛИКИХ ОЛІЙ А. ОЛЕНСЬКОЇ-ПЕТРИШИН

Принстон, Н.Дж: — Від 4-го листопада до 16-го грудня ц.р., тут в приміщенні „Едюкейшенал тестінг сервіс" при Роздейл ровд відбуватиметься виставка великих олій мистчині Аркадії Оленської-Петришин. Відкриття виставки відбудеться в п'ятницю, 4-го листопада від год. 4-ої до 7-ої вечора.

Український Музей має різдвяний дарунок для дітей

Ню Йорк (УМ). — Український Музей на спілку із Союзом Українок Америки видали підручник українською і англійською мовами п. з. „Як робити прикраси на ялинку". Підручник зладжений Анастазією Смеречинською.

Ця чепурно видана книжечка вчить дітей як робити прикраси з горіхових лушпин, соломок, лушпинок яйця, різнокольорових паперів, картону тощо. Такі зайняття вирощують у дітей творчу уяву, винахідливість, терпеливість, естетичний смак, почуття вдоволення й гордости з власної роботи.

З виховного боку — це дуже корисна книжечка. Ненсі Баркер, президент Крайової Ради Жінок, писала з того приводу до голови СУА Іванни Рожанковської: „Не можу висловити свого захоплення цією різдвяною книжкою. Вона подобалася кожному в нашій родині. Це найбільш атрактивно видрукована і зладжена книжка, яку мені будь-коли довелося бачити. Як знаєте, я вже віддавна захоплена незвичайною красою усього, що українські жінки потраплять зробити, і ця книжечка не є вийнятком. З глибини душі дякую Вам. Ця книжка зробила Різдво для мене чимсь дуже і дуже особливим."

Ціна книжечки — 6 дол. При замовленні треба подавати яке видання — українське чи англійське. Замовляти можна в: The Ukrainian Museum 203 Second Ave., New York, N. Y. 10003 або UNWLA, 108, Second Ave., New York, N. Y. 10003.

ЗСА ЗАБИРАЮТЬ ВІЙСЬКА З ҐРЕНАДИ

Вашінгтон. — Департамент оборони повідомив у середу вечером, 2-го листопада, що „воєнні дії припинилися" в Ґренаді та що виведення американських військ з острова і повернення додому приблизно 600 кубинських полонених розпочнеться незабаром.

У короткому повідомленні Департамент заявив, що секретар оборони Каспар Вайнберґер „наказав військам ЗСА розпочати виведення через кілька днів".

Одна висока офіційна особа заявила, що метою є повернути 5,000 американського війська додому „якнайшвидше", але додала, що це може потривати два або три тижні, поки вони не будуть замінені, можливо військами інших країн, такими як Канада і Нова Зеляндія, які вже запропонували свої контингенти

Уряд ЗСА заявив у середу, що полонені кубинці зможуть повернутися додому, як тільки будуть вироблені відповідні заходи. Речник Державного департаменту Джан Гюз сказав, що 57 кубинців, які були поранені в боях, вже повернулися до Гавани разом з 10-ма кубинськими лікарями. Він сказав, що їх спочатку відвезли до Барбадосу, звідки Міжнародний Червоний Хрест відвіз їх до Гавани на літаках швайцарської летунської лінії.

Офіційні військові представники ЗСА говорять, що воєнні дії на острові практично припинилися, а головним завданням американських військ тепер є підтримати безпеку і патрулювання в столиці Сейнт Джордж, а також на півночі острова, де ще залишилися поодинокі снайпери. Вони також перевіряють автомобілі та будинки, шукаючи за зброєю.

Офіційний представник сказав, що 2,300 парашутистів покине Ґренаду незабаром.

В усій Ґренаді панує спокій, і народ приступив до нормального ритму життя.

Генеральний губернарнатор Ґренади Пол Сун зірвав дипломатичні відносини з Кубою, Лівією та Совєтським Союзом та наказав їхнім дипломатам виїхати з країни.

Як можна було сподіватись, Генеральна асамблея ОН „засудила" ЗСА у резолюції, яка, як і всі інші цього органу, не є зобов'язуючою.

ТВЕРДЯТЬ, ЩО КУБА ПОГРОЖУЄ ВІДПЛАТОЮ

Вашінгтон. — Уряд ЗСА заявив у вівторок, 1-го листопада, що він отримав повідомлення розвідки про кубинські погрози вбивств американців у Латинській Америці та в інших місцях світу як відплату за американські військові дії в Ґренаді.

Офіційні особи Державного департаменту заявили, що вони вже попередили Кубу, що вони сприйняли такі погрози з „великим затривоженням".

Повідомлення розвідки вказують на те, що Куба плянує цілий ряд терористичних актів проти американців у Латинській Америці та інших місцях світу. Такі дані розвідка отримала із перехоплених на Кубі повідомлень. Вже були випадки бомбових нападів у деяких країнах Латинської Америки на американські дипломатичні установи і їх співробітників, але покищо важко визначити, чи вони були пов'язані з найновішими погрозами Куби. Бомбові вибухи в Болівії, Колюмбії, Мартініці та Пуерто Ріко не завдали великої шкоди і не викликали будь-яких людських жертв.

В Гавані заступник міністра закордонних справ Куби Рікардо Алярксн відкинув обвинувачення ЗСА, що Куба готує терористичні акти проти американських дипломтів у Латинській Америці.

Речник Державного департаменту Джан Гюз та інші офіційні особи відмовилися подати подробиці доповіді розвідки, що викликало багато додаткових питань. Вже кілька днів після перших годин воєнних дій в Ґренаді серед офіційних кіл Вашінгтону ходили чутки про здобуття інформації про перетворення Ґренади в „бастіон" Совєтського Союзу і Куби в Караїбському басейні.

Покищо не було опубліковано жадного документу на цю тему, але Гюз обіцяв незабаром опублікувати деякі дані.

У КИЄВІ ЗААРЕШТУВАЛИ ВАЛЕРІЯ МАРЧЕНКА

Гельсінкі, Финляндія (УІС „Смолоскип"). — Сюди дійшла вістка, що 20-го жовтня ц.р. у Києві був заарештований відомий український правозахисник і колишній політичний в'язень Валерій Марченко.

Валерій Марченко

В. Марченко народився 17-го вересня 1947 року, внук відомого українського історика Михайла Марченка. У 1970 році В. Марченко закінчив філологічний факультет Київського університету, а згодом навчався в Бакинському університеті, вивчав східні мови і робив переклади на українську мову. Його переклади літературних творів були опубліковані у „Вітчизні", „Дніпрі" і „Україні", в газеті „Літературна Україна" й інших.

25-го червня 1973 року Валерій Марченко був заарештований, а 29-го грудня того ж року засуджений на 6 років ув'язнення і 2 роки заслання під закидом „антирадянської агітації і пропаганди".

Покарання Валерій Марченко відбував в Пермському концтаборі; постійно важко хворів. У 1979 році він був перевезений на заслання в Актюбінську область. Відбувши заслання він повернувся до Києва. Бажав виїхати за кордон на лікування. У липні 1983 року у нього зробили обшук, під час якого забрали його приватне листування.

З України дійшла вістка, що В. Марченко в останніх днях жовтня перебував у київській слідчій тюрмі.

В АМЕРИЦІ

КОЛИШНІЙ ПРЕЗИДЕНТ Джиммі Картер обстоює й далі правильність свого потягнення у відношенні до Совєтського Союзу, а саме накладення ембарго на вивіз до СССР зерна після того, як совєтські військові частини окупували Афганістан. Картер заявив кореспондентам, що економічне ембарґо у випадку совєтської аґресії чи загрози американським інтересам в світі все ще являється найкращою і найбільш ефективною відплатною акцією для СССР, держави, яка потребує великої економічної допомоги для свого дальшого існування.

ГОЛОВНЕ ПОШТОВЕ управління знову плянує підвищити оплати за пересилку листів першої кляси з дотеперішніх 20 до 23 центів за листи і з 13 до 15 центів за поштівки. Покищо не відомо чи підвишка буде поширена також на інші кляси. Генеральний поштмайстер Вілліям Болджер обстоює свою думку, що підвишку треба накласти на усі пересилки в 1984 році, у якому все одно передбачається дефіцит у висоті 800 мільйонів долярів. Якщо конґресова комісія погодиться з вимогою Болджера, підвищена оплата розпічнеться від 1-го жовтня 1984 року.

ДЕМОКРАТИ ПРИХИЛЬНО прийняли інформацію про чергового кандидата на президента проповідника і борця за громадянські права негрів Джессі Джексона, хоч, як кажуть поінформовані політичні діячі, ця кандидатура значно пошкодить Волтерові Мондейлові, який дуже розраховував на підтримку негрів і пуерторіканців у передвиборах. Провідні демократи думають, що кандидатура Джексона заставить тисячі негритян зареєструватись до голосування, а тим самим голосуюча потенційна сила демократів значно збільшиться. Очевидно, ніхто поважно не трактує кандидатури Джексона, який в останній хвилині може погодитися однак на пост віцепрезидента і тоді його прихильники голосуватимуть не тільки на конвенції Демократичної партії, але також у виборах за тією людиною яка поставить ставку на Джексона.

ПАЛАТА РЕПРЕЗЕНТАНТІВ голосами 217 проти 208 схвалила фонди для започаткування повної продукції нуклеарних потужних ракет типу МХ. Це голосування в Конґресі було ще одною виразною перемогою президента Роналда Регена і започаткування пожвавленого дозброєння З'єднаних Стейтів Америки. Цей законопроєкт напевно буде скоро схвалений в Сенаті, де республіканці мають незначну більшість голосів.

КОМАНДУВАННЯ АМЕРИКАНСЬКОЇ морської фльоти повідомило, що в Перськії затоці вибухла пожежа в машинному відділі літаконосця „Ренджер", під час якої загинули шість моряків, а 35 були поранені. Далі повідомлення говорить, що пожежа була погашена через годину, і літаконосець з 5,000 вояками та 80 літаками продовжує нести службу.

У НЮ ЙОРКУ ЗВІЛЬНИЛИ з в'язниць 341 в'язня, покараних за менші кримінальні злочини тільки тому, що суддя наказав облегшити відносини у переповнених приміщеннях в'язниці на Райкерс Айленді. Посадник цього міста Едвард Кач заявив, що він незадоволений таким рішенням федерального судді, але місто підпорядковується його зарядженні. Суддя Морріс Ласкер заявив, що, мовляв, він не мав іншого виходу, бо переповнені в'язниці це „бочка з порохом", яка кожної хвилини може вибухнути.

В ДЕНВЕРІ ВІДКРИЛИ ПАРК БАБИН ЯР

Денвер, Коло. (К. Крупський). — Довгоочікуване відкриття цього парку-пам'ятника жертвам жорстокого нацистського злочину в Бабиному Ярі біля Києва, відбулося в неділю, 2-го жовтня ц.р.

Почавши від січня 1978 року, в українській пресі надруковано чимало статтей, з яких читачі вже мали змогу довідатися про те, як прийшло до створення цього Парку-пам'ятника, про його розмір і вигляд та про те, як дійшло до співпраці денверських українців з жидівською громадою, яка чисельністю перевищує українську громаду в кільканадесять разів.

Церемонія відкриття розпочалася в 2-ій годині по полудні. Предсідник Фундації Бабин Яр Парк, Тед Раскін, привітав гостей і представив почесних гостей та представників Ізраїля, міста Денвер та організацій, а відтак попросив настоятеля української православної церкви в Денвері о. Володимира Ситниченка провести молитву.

Наступила святочна тиша, а через голосники понеслись слова дуже змістовної молитви, яку всі присутні вислухали стоячи похиливши голови. Глибокого змісту молитва о. В. Ситниченка кінчилася проханням, щоб Господь ласкаво дарував спокій душам поляглих в Бабиному Ярі, і щоб подібний злочин вже ніколи і нігде не повторився.

Посадник Денверу Фредеріко Пеня погратулював усім тим, що довели до створення цього гарного парку. Своє привітання мейор закінчив словами: „Кажуть, що історія повторюється, але надіємось, що подібний злочин, який стався в Бабиному Ярі, вже ніколи не повториться."

Після того коротко промовляла член Міської ради Стефанія Фут, а після неї промовляв Аллен Ґасс, президент жидівської Фундації Бабин Яр Парк. Вираховуючи заслуги усіх тих, хто причинився до створення парку-пам'ятника, А. Гасс сказав: „Наше признання належиться непоборному духові людей позбавленої волі української нації. Український комітет, очолений Іваном Стебельським, також допоміг у створенні цього парку". Закінчивши своє слово, А. Ґасс представив головного промовця з жидівської сторони — Гелен Ґінзбурґ, яка через десять років очолювала Фундацію і щойно два роки тому, з причини перевантаження працею, передала свій пост А. Ґассові, однак залишилася почесним головою Фундації.

Гелен Ґінзбурґ належала до малої групи тих ініціяторів, що в 1969 році висунули потребу створення такого парку. Тепер, представляючи свого заслуженого попередника, А. Ґасс сказав, що без неї сьогодні не було б цього парку, який з мрій і гарячого бажання таких як Г. Ґінзбурґ, став дійсністю.

Напевно, що багато читачів ще пам'ятають дуже шляхетне і зворушливе звернення Г. Ґінзбурґ до українських американських громад, надруковане в „Українському Тижневику" з 9-го листопада 1980 року. Це та сама Г. Ґінзбурґ, гарна людина в кожному аспекті і практикуюча гуманістка. Вона непохитно вірить в те, що право на свободу мають також українці. Вона вповні свідома того, що людське й національне право українського народу в совєтській імперії є потоптане зовсім так, як потоптаними є людські права жидів в Совєтському Союзі.

Ціла промова Г. Ґінзбурґ була надихана щирістю й відданістю справі усіх тих, що терпіли і донині терплять. Совєтська влада, сказала вона, з політичних мотивів 30 років промовчувала великий і страшний злочин німецьких нацистів і хоч створення цього парку забрало дуже багато зусиль, щоб побороти чисельні труднощі й перешкоди, то проте „я сьогодні дуже щаслива бачити здійсненими наші мрії бо наш довголітній труд і праця увінчалися повним успіхом. Ми збудували не тільки Парк-

(Продовження на ст. 4)

ПАНАХИДИ ЗА СВ. П. ПОЛК. А. МЕЛЬНИКА І О. ШТУЛЯ-ЖДАНОВИЧА

С. Бавид Брук, Н.Дж. — Теренове Керівництво Організації Українських Націоналістів в ЗСА інформує, що в неділю, 6-го листопада ц.р., о год. 11-ій перед полуднем, тут в Церкві-Пам'ятнику св. Андрія та в неділю, 13-го листопада, о год. 1-ій по полудні, в церкві св. Івана Хрестителя в Нюарку, Н. Дж., будуть відправлені Панахиди в шості роковини смерти сл. п. Олега Штуля-Ждановича та в 19-ті роковини смерти Голови Проводу Українських Націоналістів сл. п. полк. Андрія Мельника. Організатори запрошують членство і українське громадянство до участи.

МОРСЬКИЙ БАЛЬ „ЧОРНОМОРЦІВ"

Іст Гановер, Н. Дж. — В п'ятницю, 25-го листопада, о год. 9-ій вечора, тут у приміщені готелю Ромала Інн, дорога 10 в Іст Гановер, Н. Дж., відбудеться морський баль 1983, що його організує пластовий курінь „Чорноморці". Грає оркестра „Темпо" Іринея Коваля; вступ 7 долярів у передпродажі, 9 при дверях вступу. Ближчі інформації можна отримати в Олега Колодія, 30 S. Crescent, Maplewood, N. J. 07040, тел.: (201) 763-1797.

У СВІТІ

АФГАНСЬКІ ПОВСТАНЦІ, які боряться проти совєтських окупаційних військ і їх прислужників маріонеткової армії Бабрака Кармаля, збили два тижні тому два совєтські транспортові літаки, які намагалися привезти підкріплення оточеним трьом містам у східньому Афганістані. На захід від містечка Матун біля Ґардезу повстанці засіли на „цивільний" автобус, який віз замаскованих вояків у цивільному одязі зі зброєю під сидіннями, надіючись таким чином пробитися через лінії повстанців до оточеного міста. Але цей маневр не вдався, понад 10 урядових вояків були вбиті, а решта із 30 були взяті в полон або перейшли на сторону повстанців. Західні дипломати також повідмляють, що останні підкріплення і сильні бомбардування совєтського летунства дещо сповільнили триваючий вже два місяці наступ повстанців на міста Матун, Урґун і Жажі.

ІНДІЙСЬКЕ РАДІО повідомило у вівторок, 1-го листопада, що поліція арештувала понад 1,400 осіб за останні два тижні у північному індійському стейті Пубджаб. Такі рішучі дії поліції послідували після хвилі терору, який поліція приписує войовничим сіґхам, які боряться за більшу автономію і більші релігійні поступки для них. Понад 50 осіб були вбиті минулого тижня в Пунджабі, де проживає більшість 12-мільйонного населення сіґхів Індії. Радіо передало заяву шефа пунджабської поліції, у якій говориться про те, що під час рейдів поліції вона захопила велику кількість зброї та амуніцію.

АМЕРИКАНСЬКИЙ НАФТОВИК з 81 членом залоги потонув у хвилях бурхливого Південнокитайського моря. За кораблем шукали кілька днів китайські рятівні судна, але щойно у вівторок, 1-го листопада, офіційно повідомлено з Пекіну, що пароплав затонув. Цілий тиждень розшуків за пережившими катастрофу не дали жадного результату. Серед 81 особи на борті пароплава були 42 американці, 34 китайці, чотири британці і один австралієць.

ОСТАННІ ПОВІДОМЛЕННЯ з Туреччини говорять, що число жертв землетрусу, який відбувся у східніх гірських районах країни в неділю перевищило 1,230 осіб. Найбільше потерпіло село Муратбаґі. Половина його 900 мешканців загинули, інші поранені або без даху над головою. Офіційні повідомлення кажуть, що 2,500 домів знищені повністю, а приблизно 1,000 інших сильно пошкоджені. Це означає, що понад 25,000 людей залишилися без даху над головою в холодну гірську осінь. Офіційні особи обіцяли, що потерпілі дістануть належну допомогу, але одночасно закликали проводити збірку грошей, наметів і теплих речей для потерпілих від землетрусу.

У наступному числі Українського Тижневика:

In The Weekly, November 6:

- Toxic spill reported in western Ukraine.
- Ukrainian medical student reports on her experiences during the invasion and evacuation of Americans from Grenada.
- Valeriy Marchenko arrested.
- Archbishop Lubachivsky addresses the Synod of Bishops of the Catholic Church concerning the plight of the Ukrainian Catholic Church in Ukraine.
- Part III of John O. Flis's article on negotiations toward community unity.
- Conclusion of Marco Carynnyk's interview with Robert S. Sullivant.
- A Ukrainian American's look at Macau.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda USPS (30-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.

Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00 UNA members $1.25 a month. Change of address — $1.00. Make check or money orders payable to "Svoboda".

Postmaster: Send address changes to:

"Svoboda" • P.O. Box 346 • Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Патріотична молодь і сліпі ліберали

Американська військова операція на Ґренаді зустрілася з гострою критикою великої більшости демократично-лібералького табору. Сам голова Палати Репрезентантів Томас О Нілл був обережний в оцінці цієї події та признав, що президент Реґен інформував його про цей плян і що наводив переконливі арґументи на потребу випередити можливість повторення іранської трагедії з „закладниками". Також демократичний посадник Ню Йорку Едвард Кач заявив журналістам, що поки невідомі всі факти, трудно заявлятися „за" чи „проти".

Але такі сенатори, як Гарт і Кеннеді таврували інвазію морської піхоти на Ґренаду, як „револьверову дипломатію", перед Об'єднаними Націями демонстрували які дві тисячі крикунів, що ніби президент Реґен штовхає Америку у безпотрібну війну, колишній віцепрезидент Волтер Мондейл тепер передовий демократичний кандидат на президента, знайшов в операції проти Ґренади добру тему для передвиборчої демагогії. Очевидно, що на теперішній сесії Генеральної Ассаблеї ОН один за одним „невтральний" амбасадор таврував політику Реґена. Але американська амбасадорка в ОН Джін Киркпатрик спокійно заявила: „Ми вже привикли, що Об'єднані Нації є тереном атак проти Америки і вони не можуть мати впливу на нашу закордонну політику".

Яскравим суперечним явищем була (і є) реакція американської молоді. На телевізії показували — і потім на фронтових сторінках деяких газет появилося — як один із перших евакованих з Ґренади американських студентів впав на коліна і цілував американську землю. На Ґренаді було кругло 1,000 американських громадян, здебільша студенти медицини тамошнього університету. Коли 13-го жовтня ц. р. комуністичні екстремісти перевели на Ґренаді кривавий переворот і вбили тамошнього прем'єра Моріса Бишопа, також комуніста, але замало слухняного Москві, трьох членів уряду, та невідоме число цивільних осіб, — новий уряд проголосив заборону студентам виходити з кемпусу („24-годинна поліційна година") і замкнув летовище, щоб ніхто не міг виїхати. Дехто з тих студентів, які тепер щасливо вернулися до Америки, оповідали, що коли вони з вікон побачили американських морських піхотинців, як вони висадились на пляжу, то в цілому ,кемпусі" запанувала шалена радість.

Очевидно, що ліквідація комуністичного режиму на Ґренаді — це був важкий удар по кремлівським володарям. Совєтський амбасадор в ОН Олеґ Трояновський заявив журналістам, що не можна порівнювати цієї виправи Америки проти Ґренади з виправою СССР проти Афганістану, бо, мовляв, Совєтський Союз діяв на просьбу афганського президента, а тут Америка допустилася „злочину" проти „леґального ґренадського уряду". Забув додати, що „запрошені" до Афганістану большевики першим ділом розстріляли президента Гафізуллаха Аміна, який їх „запросив", та настановили більш слухняного Бабрака Кармаля, — докладно так, як це зробили з ґренадським Бішопом, який був занадто льояльним супроти титулярного голови Ґренади, яким є британська королева Єлисавета, що мала на Ґренаді свого губернатора, котрий в дні жовтневого перевороту скрився в американській амбасаді...

Демократичні ліберали обурені рішучою політикою Роналда Реґена, але радіо-телевізійна станиця Ен-Бі—Сі признала, що опит, який вона перевела, виявив, що 92 відсотки американців схвалюють відважний крок Реґена. Водночас американські засоби інформації подали цікаву вістку: що всупереч „модному" пацифістичному рухові і, не вважаючи на загин американських вояків у експедиційному з'єднанні морських піхотинців у Ливані — зголошується до служби у війську більше юнаків і дівчат, як в минулих роках. Це надзвичайно відрадне явище, яке є одним із наявних доказів, що гасло „морального відродження" Америки, що його проповідував Реґен ще під час його передвиборчої кампанії тому три роки, не було гаслом пустим, без сутнього змісту. Для телевізії і газет неґативні прояви завжди цікавіші, як позитивні. Сенсацією не є чесне і праведне життя, сенсацією є вбивства і злочини. І тому телевізійні репортери підсувають мікрофони таким зустрічним на вулицям примітивам, які висловлюють свої зовсім політично неграмотні, але „ориґінальні" думки та які користають із конституційної свободи — критикувати навіть президента і державного секретаря, бо це американська демократія! Вирішними для долі Америки не є голоси примітивів, не є голоси хворих на психозу страху перед „новим В'єтнамом" лібералів. Вирішним для Америки — і всього вільного світу — є патріотизм американської молоді, який диктує їм цілувати американську землю і прославляти військо, яке боронить країну.

Іван О. Флис

НАШЕ ЗМАГАННЯ ЗА ПРАВОПОРЯДОК

Частина III

Після того, як 27 демократичних членських організацій вийшли із безславного XIII Конгресу в половині його нарад, давній УККА залишився виключно в руках організацій Визвольного Фронту. 27 організацій, які вийшли з Конгресу, зорганізувалися в Комітет за Правопорядок в УККА з метою, щоб становити об'єднаний фронт у переговорах, які — ми думали — цілком певно слідуватимуть, щоб привернути знову дійсно демократичну центральну організацію, яка намагатиметься репрезентувати інтереси всіх українців і українських американців, що живуть у З'єднаних Стейтах.

Перші дві зустрічі опозиційних сторін скликав проф. Лев Добрянський. На них не пощастило досягнути будь-якого порозуміння для привернення миру і єдности в українській американській громаді. Комітет за Правопорядок просив, щоб УККА погодився на чотири точки, які — в опінії людей з Комітету за Правопорядок, повернули б демократичній більшості, яка вийшла з Конгресу, рішальний голос у справах УККА, як вона його мала перед XIII Конґресом. Сили Визвольного Фронту не поступилися. Це була невдача число один.

Другу серію зустрічів для привернення єдности між українцями в Америці заініціював Світовий Конґрес Вільних Українців, що є центральною організацією, яка репрезентує вільних українців, що живуть поза межами України.

Мгр Іван Базарко, президент СКВУ, звів обі сторони разом у серпні 1981 року. Його намагання під час двох зустрічів, які слідували, не виявляло замітнішого зусилля з його боку, і ми зв'язували це з його особистим знанням і переконанням, що фракція УККА не відступить із своєї позиції сили. Вона мала у своїм посіданні скарбницю УККА, яка переступала 500,000 долярів, як також контролю апарату із спроможністю збирати щорічно поважні фонди до їхньої скарбниці. Теперішні володарі УККА не були охочі відступити будь-що зі своєї здобичі, або дозволити на поворот до УККА будь-якої організації, яка могла б ставити під знак запиту їхнє право поступати в українській американській громаді так, як їм подобається.

Так то безуспішно закінчили ми і другу спробу наших зусиль, щоб довести до єдности між українськими американцями.

У тому самому часі, як Комітет за Правопорядок в УККА плянував скликати конвенцію всіх тих організацій, які відмовлялися від послуху наказам групи УККА, із пляном відбути таку конвенцію в днях 19-21-го листопада 1982 року, ієрархи Української Католицької Церкви в Америці: Митрополит Стефан Сулик з Філядельфії, Єпископ Василь Лостен зі Стемфорду, Єпископ Іннокентій Лотоцький з Чикаґо та Єпископ-помічник Роберт Москаль з Філядельфії видали 8-го вересня 1982 року і проголосили в щоденнику „Америка", офіціяльному органі Союзу Українців Католиків „Провидіння", своє Звернення-заклик до всіх громадських організацій і, зокрема, до їх провідників, щоб вони постаралися про привернення миру в нашому зорганізованому громадському житті. „Свобода' надрукувала це звернення в числі з 21-го вересня, а „Український Тижневик" в тому самому часі надрукував його в англійській мові.

Отець шамбелян Степан Чомко, предсідник Союзу Українців Католиків „Провидіння", яке не вийшло з нарад XIII Конґресу та яке ще продовжувало свою участь в апараті УККА, видав постанову про припинення активної участи „Провидіння" в УККА аж до часу, як в житті української громади будуть привернені мир і єдність. Це, очевидно, було зроблене на підтримку звернення ієрархії Української Католицької Церкви.

Комітет за Правопорядок в УККА міг сподіватися тільки добрих наслідків з участи духовенства в розмовах про замирення в громаді. Визвольний Фронт міг добачувати тільки неґативні для нього наслідки такої участи.

Проголошений українською католицькою ієрархією в ЗСА заклик до громадської єдности мав великий імпакт на нашу громаду. Дехто тільки питав, чому вони вчинили це так пізно.

Комітет за Правопорядок в УККА на своєму засіданні 6-го жовтня схвалив резолюцію, яка негайно була опублікована в „Свободі" і „Українському Тижневику" та якою він сильно піддержав становище, що його зайняли ієрархи Української Католицької Церкви. В резолюції сказано:

„Екзекутива Комітету за Правопорядок в УККА на своїх нарадах в Ню Йорку в середу, 6-го жовтня 1982 року, з найбільш доброзичливою увагою обміркувала датоване у Філядельфії, Стемфорді і Чикаґо 8-го вересня 1982 року і опубліковане з кінцем того місяця „Звернення Ієрархів Української Католицької Церкви в ЗСА до Вірних, зокрема до Провідників усіх організацій і товариств", у справі теперішньої ситуації в нашій громаді і у висліді рішила:

І. З вдячністю прийняти до відома це світле Звернення Ієрархії Української Католицької Церкви в ЗСА, стверджуючи при цьому, що саме наведеними в цьому Зверненні християнсько - моральними засадами та національними інтересами керувався Комітет за Правопорядок при своєму оформленні та визначуванні своїх завдань, як і у своїй активності;

II. У надії, що Звернення Ієрархів Української Католицької Церкви в ЗСА промовить до християнського сумління та національного розуму провідників усіх складових частин нашої плюралістичної громади, Екзекутива Комітету за Правопорядок запропонує найближчій Громадській Нараді відложити заплянований вже та підготовлювану на 19-21-го листопада ц. р. Конвенцію для поновного оформлення нашої репрезентативної крайової централі, щоб усім дати додаткову нагоду для наладнання теперішнього конфлікту в християнському і національному дусі Звернення Ієрархів".

Ніхто нічого не почув від УККА.

Комітет за Правопорядок зобов'язався до співпраці із Зверненням Ієрархії нашої Католицької Церкви. Ціла українська американська громада, без уваги на свої віровизнання, очікувала, щоб Визвольний Фронт поступив так само та щоб розмови для привернення єдности і миру в нашій українській американській

(Продовження на ст. 3)

Ол. Шпилька

Макогоном?!

Не зважаючи на панікарів та страхопудів, я знав, що розв'язку буде знайдено і що наступний Світовий Конґрес Вільних Українців перейде успішно та щасливо, на зло ворогам і віщунам поразок.

Не хочу хвалитися, що я належу до тієї категорії утоплеників, які вірять (і знаходять) спасенну соломинку. Скільки вже траплялося в житті: ось-ось „погибеніє", ось-ось „безвихідне становище", а воно, дивись, і вилазка несподівано з'явиться. Таке, мабуть, і іншим доводилось. Тому не лякають мене передвісники сумних наслідків наступного Конґресу СКВУ та різні „страхи на ляхи".

Дехто у безнадії б'є у дзвін тривоги: пропаде СКВУ, розіб'ємося, пересваримося ми, нездари , на радість ворогів... Я такого ніколи не казав — нехай підтвердять свідки. Я завжди твердив при свідках і без них, що вихід існує, лише дайте мені добре подумати. Якщо я нічого путнього не вигадаю, то напевно серед такого великого числа патріотів з'явиться блаженна душа, яка поспішить із порадою: як Світовий Конґрес відбути безболісно, успішно та у згоді і єдності закріпитися.

Коли я сидів у глибоких роздумах, листоноша подав один торонтонський тижневик, в якому поміщено оголошення:

„Є запотребовання на десять жінок до праці. Праця легка, але дуже відповідальна. Кожна з жінок має бути чистокровна українка, патріотично й політично зріла. Сильної будови й безпартійної вдачі. Заплата після умови по скінченню сезонової праці.

Які їх обов'язки? Надходить Четвертий Конґрес Вільних Українців, який має відбутися в грудні цього року в Торонто. Ці жінки, одіті в українські строї і з транспарантами, мають ходити довкруги будинку, в якому буде відбуватися Конґрес. На цих транспарантах мають бути такі написи:... (Далі перечисляється десять написів, як наприклад: „В єдності сила народу", „Роздори — є доказом незрілости наших провідників" і т. д.)

Якщо наради Конґресу вийдуть на користь всьому українському народові, то тоді жінки із транспарантами мають заспівати: „Ще не вмерла...", а як ні, — то ці жінки, маючи макогони, всіх тих заговірників, які спричинили розбиття СКВУ, мають бити макогонами по головах. На цім робота жінок закінчена. Охочих взяти цю працю просимо телефонувати: 654—4948 С. Петрик.

Можу признатися, що у власних пошуках способу внутрішньогромадського порозуміння, я прийшов також до макогонів із тією лише різницею, що міцні і чистокровні молодиці ходили б в мене не довкруги будинку, але в самій залі нарад серед делеґатів та президії Конґресу, вживаючи свої макогони у кризових ситуаціях, які загрожували б всеукраїнській єдності . Не радив би я відразу бити по головах. Спочатку людину потрібно попередити, дати їй нагоду отямитись прийти до розуму. Макоґін у чистокровних і міцних жіночих руках молодиць поділає переконливо на кожного делеґата, до якої б партії він не належав.

...Я ж казав, що розв'язку буде знайдено, і що після наступного Конґресу ми вийдемо об'єднаними!.. Спасенна порада пана С. Петрика заслуговує на особливу нагороду вдячних українців у вільному світі.

Володимир Душник

І В ҐРЕНАДІ СОВЄТСЬКІ ЗАКОЛОТНИКИ

У неділю, 30-го жовтня ц. р., Департамент оборони у Вашінгтоні повідомив, що американські мілітарні частини схопили генерала Годсона Остіна, провідника комуністичної групи, яка зробила переворот на Ґренаді 19-го жовтня ц. р., вбиваючи прем'єр-міністра Моріса Бішопа,— також марксиста, який, одначе не був на руку Москві і Гавані.

Заступником ген. Остіна, про якого досі небагато відомо, був Бернард Корд, знаний марксист та частий гість в Гавані і Москві та абсольвент марксистсько-ленінської терористичної школи в Гавані.

Про його політичний життєпис та вишкіл написав проф. Алберт Вікс довшу статтю у нюйоркському щоденнику „Ню Йорк Трібюн" (з 31-го жовтня ц. р.).З цієї статті видно, що Корд був великою шишкою серед комуністичних аґітаторів в Москві, яких вишколює Кремль для „спеціяльних завдань" у Центральній і Південній Америці.

Значення і довір'я Москви до Корда виявлені в тому, що в березні 1981 року він був делеґатом комуністичної партії Ґренади на 26-тий конґрес Комуністичної Партії Совєтського Союзу в Москві. Москва не хотіла бачити Моріса Бішопа, прем'єр-міністра Ґренади і також марксиста, а забажала приїзду Корда тому, що він мав далеко більше довір'я і підтримку в Москві як Бішоп. І тому Кремль, мабуть приказав вбити Бішопа.

У Москві, промова Корда була вийнятковою в тому, що він майже все вістря ненависти звернув проти Америки, і під тим оглядом він навіть перевершив Кастра, який також промовляв на цьому конґресі в Москві. Корд накликав до „наступу" проти американського „імперіялізму".

„Комуністична боротьба на Карибському морі посилюється завдяки найбільшому вкладі Совєтського Союзу для справи національного визволення", — твердив Корд. Він вихвалював 26-ий конґрес совєтської компартії за його „спеціяльне значення для нас (ґренадців), бо цей конґрес підкреслює визначний період в історії, коли приспішується всесвітній революційний рух і коли імперіялізм в цілому світі є під обстрілом і послаблюється..."

Рік пізніше, в 1982 році, Бішоп був в Москві, де перевів ряд розмов із совєтським президентом Ніколаєм Тіхоновим і секретарем Центрального Комітету Борисом Пономарьовим.

Бішоп також мав умовитися в справі кількох домовлень „для приспішення революційного процесу в Ґренаді..."

Ця совєтська допомога, — говорив Бішоп, — служить як ще один приклад інтернаціоналізму Комуністичної Партії Совєтського Союзу".

Далі, — проф. Вікс твердить — що ці совєтсько-ґренадські домовлення з боку Москви підписав Пономарьов, але Бішоп не підписав в імені Ґренади, а хтось інший, може бути, що й Корд. Пономарьов у 1930 роках був головним секретарем Комінтерну, а тепер він очолює Міжнародну секцію Центрального комітету, завданням якої є приготовляти „революційні перевороти" та формувати просовєтські режими по цілому світі.

Дуже можливо, що Бішоп не зміг переконати совєтських вождів у своєму „інтернаціоналізмі", але є певним, — як пише проф. Вікс, — що совєтський чинники були проти Бішопа і допомогли його усунути, а може і приказали його вбити. Вони поставили свою ставку на Корда, який мав довір'я в Москві і який перевів переворот та „ліквідацію" Бішопа та його трьох міністрів та інших співробітників.

Чи поставлять тепер ген. Остіна і Корда перед судом — це є проблема нового уряду, який тепер формується у звільненій Ґренаді.

НЕ ЗВАЖАЮЧИ НА ТЕ, що військове командування ЗСА наказало вивести з Ґренади певну частину війська і процес відвороту справді почався, демократична більшість в Палаті Репрезентантів і сам спікер цієї Палати Томас О'Нілл домагаються висилки конґесової комісії до Ґренади, яка на місці перевірила б справу чи треба було висилати американське військо до цієї острівної країни. Така комісія правдоподібно поїде до Ґренади вже в кінці цього тижня. Лідери Сенату, республіканець Говард Бейкер і демократ Роберт Бирд, також застановлялися над можливістю висилки комісії, але коли стало відомим, що президент Роналд Реґен наказав вивести деяку кількість вояків і на острові панує відносний спокій, а навіть задоволення місцевого населення, Сенат зрезигнував із свого первісного пляну.

ПРЕЗИДЕНТ РОНАЛД РЕҐЕН і його найближчі співробітники інтенсивно пошукують за особою ,яка могла б замінити Роберта МекФарлейна, дотеперішнього спеціяльного амбасадора ЗСА для справ Близького Сходу, якого Президент найменував головним дорадником у справах крайової безпеки. Досі справами МекФарлейна завідує його заступник Ричард Фейрбенкс. Згідно з опінією політичних аналітиків найбільш правдоподібно колишню позицію МекФарлейна займе 51-річний Доналд Рамсфелд, поміркований республіканець, який вже раніше займав видні пости в Уряді президентів Ричарда Ніксона і Джералда Форда. Свого часу він був секретарем Департаменту оборони.

Ю. Крижановський

КОМПЮТОР І МИ

IV.

Дуже важливою є ще одна категорія програм компютора, т. зв. керівництво базою даних (Data Base або Base Management). Ця програма катологує потрібні дані і складає їх, немов у листки картотеки. Компютором можна електронно закаталогувати все те, що і листками звичайної картотеки, але без порівняння краще. Якщо, наприклад, картотека персональних даних членів складена за азбукою, то кожного разу, коли за чимсь шукаємо, найперше треба вишукати листок члена за азбукою. Щойно тоді можна знайти потрібне дане, скажімо, поштовий код його адреси. Не так воно з компютором.

Хоч перший раз каталогуємо дані про членів також за азбукою, то пізніше можемо вибирати з компютора дані не тільки за поазбучним ключем, але за будь-яким іншим ключем. Це можуть бути дати народження, поштові дати адрес, стан вирівняння членських внесків, фах, чи навіть кольор очей, якщо воно комусь важливе і якщо це є в компюторі. І як захочемо, щоб компютор зробив список членів, яких вік є від 30 до 35 років, компютор видрукує список лише таких членів в поазбучному порядку і подасть їх вік. Коли ж схочемо знати, хто в нас синьоокий, то компютор видрукує поазбучний список лише самих синьооких.

Краса каталогування компютором саме в цьому, що від компютора можна зажадати даних за будь-яким ключем. Якщо ці дані є в компюторі, ми їх в найбільшому порядку дістанемо. Чи пробували ви колись посортувати адреси членів організації, яких кількасот осіб, за поштовим кодом ручно? Якщо немає у вас нічого кращого до роботи — колись попробуйте.

Чували ви колись про те, щоб картотеки між собою говорили? А вони можуть, вміють і говорять, навіть дуже ділово — очевидно, якщо ці картотеки в компюторах. Компютори можуть між собою говорити, то ж можуть говорити про картотеки, а точніше, можуть обмінюватися інформаціями з картотек. Два компютори можна сполучити між собою (якщо в них є спільна мова), і один може запитувати другого про певні дані і їх від другого дістати. Але й більше компюторів можна пов'язати в одну мережу (або систему) і тоді кожному з них доступна інформація, яку мають інші компютори. Очевидно, тільки один компютор говорить нараз, а решта мовчить і слухає — а воно для компюторів дуже легко, бо вони не люди і мовчати дуже люблять. Для цієї процедури встановлений окремий протокол, що її нормує.

Компютори не мусять бути близько себе, щоб зі собою могли говорити. Вони можуть бути навіть дуже далеко. Вони можуть зі собою говорити, якщо вони сполучені звичайними телефонними лініями. А користі з цього великі. Якщо в одному кінці країни в компюторі є дані (персональні, наукові, статистичні, чи які хочете), які доконче потрібні в другому кінці країни, тоді лише накручуєте (або й компютор накручує) відповідне число телефону. Сполучившись і привітавшись з другим компютором, ваш компютор записує в свою пам'ять потрібні дані з пам'яті другого компютора. А потім друкувальний пристрій ці дані видрукує.

Ви якраз скінчили писати на компюторі статтю до газети. Година дуже пізна, часу мало — як цю статтю найшвидше передати редакції? Компютором! Накручуєте число телефону редакції — відповідає компютор (редакція давно пішла спати). Звітавшись, оба компютори між собою поговорять. Вислід розмов буде такий, що ваша стаття помандрує телефонним дротом до редакційного компютора. Ранком її редактор перегляне на екрані, зробить потрібні поправки, і просто з компютора вона піде на друкарську машинку (або на магнетний диск для вжитку пізніше).

Таке полагодження справи можна направду назвати негайним. Зверніть увагу: до написання статті вам не було треба паперу ані коверти й значків, щоб її вислати. Лист не йшов поштою і не втратив на це кілька днів, а друкарня не потребувала статті складати на машинах. Заощадження часу й коштів є очевидні.

Скажіть — не хитра ж це штука, той компютор?

Компютор — зукраїнізований

Пізнавши в загальному природу компютора, наша, фаховим жарґоном кажучи, компюторська грамотність помітно збільшилася. А як змалів страх перед незнаним і зросла цікавість, то в декого зродилася побожне бажання зукраїнізувати компютор і запрягти його до послуг собі і громаді. І такі спроби були. Вони були подиктовані вимогою фактичного стану: сьогодні жадна фірма не робить персонального компютора з українськими літерами.

Почалося від друкарських машин, які складають до друку українські черенки при допомозі компютора. Для тих машин не є великою штукою доробити український шрифт різних типів і різних величин. Хоч вони і не дешеві, то їх можна без більших труднощів придбати. Сьогодні у вільному світі їх вже є кілька, а може й кільканадцять. Знайшлися також і технічно здібні особи, які самотужки доробили українські літери до кількох типів компюторів. Один з наших монахів — науковців, студії якого охоплюють не тільки церковно-слов'янські богословські писання, але теж і ділянки електроніки, доробив до свого компютора церковно-слов'янську азбуку. Всі ці спроби українізації компютора мали одну спільну прикмету: вони не були скоординовані, а тому і підхід і вислід в кожному випадку був різний.

Мабуть найбільш вдалими осягами може похвалитися в ділянці українізації компютора наш молодий і талановитий інженер Марко Малий. З фаховими студіями та заавансованим науковим ступенем в ділянці компюторних наук, працюючи з компюторами у знаній фірмі Бел Телефон, він, на прохання Українського Освітньо-Культурного Центру у Філядельфії, погодився зукраїнізувати компютор для вжитку цього центру. Поштовхом до цього було його бажання, щоб до українізації компютора врешті підійти фахово і випрацювати систему, яка стала б стандартом. Бо досі кожний зукраїнізований компютор був унікум без стандарту і не міг працювати з ніяким другим таким же компютором-унікум. Простудіювавши різні аспекти цеї проблеми, інж. М. Малий виробив схему, яка має дані стати стандартом. Зукраїнізований за такою схемою компютор уже в серпні 1983 року заінстальовано в

(Закінчення на стор. 3)

Компютор і ми

(*Продовження зі стор. 2*)

приміщенні Украін ького Освітньо-Культурного Центру української Філядельфії. А що добрі новини ширяться швидко, то цею справою поцікавилися інші українські установи. Видавництво „Пролог" уже теж такий компютор замовило. Тепер інж. М.Малий має повні руки роботи.

Згідно з вимогами закону і щоб скористати з удогіднень, які передбачені правними приписами, прийшлося інж. М. Малому заснувати й правно оформити фірму з назвою Ксенотехнікс з осідком біля Філядельфії (Xeno Technix, Inc. P. Box 102, Cheltenham, Pa. 19012 (215) 382-2970).

Завданням цієї фірми є допомогти кожній інституції чи приватній особі інформаціями, порадами, а навіть встановленням відповідної апаратури українського компютора в такій конфігурації, яка найкраще відповідатиме індивідуальним потребам. Варто підкреслити, що до цих справ інж. Малий підходить з великим ідеалізмом. На його думку, українську мову так переслідують й русифікують в Україні, що обов'язково треба, немов на відсіч, хоча поза межами України віддати на послуги цієї мови і спільноти, яка її вживає, український компютор.

Дай Боже, щоб цей шляхетний почин знайшов зрозуміння й підтримку нашої не завжди сприємливої на технічні новаторства спільноти. Сподіваємося, що фірма Ксенотехнікс та її засновники дійдуть до успішного розвитку, щоб могти зреалізувати всі ті широкі пляни, які перед собою накреслили — включно з грами відео з українською тематикою і в українській мові.

НАШЕ ЗМАГАННЯ ЗА ПРАВОПОРЯДОК

(*Продовження зі стор. 2*)

громаді можна було продовжувати. Ми чекали.

Тим часом, Звернення Ієрархів Української Католицької Церкви в ЗСА піддержав Патріярх Йосиф у своєму листі до Івана О. Флиса, головного предсідника Українського Народного Союзу, датованому у Ватикані 11-го листопада 1982 року. У листі написано:

Ватикан, 11-го листопада 1982

Слава Ісусу Христу!

Високоповажаний Пане Головний Предсіднику!

Приходять до мене тривожні вістки про розбрат, який запанував в Америці після XIII З'їзду Українського Конгресового Комітету Америки. На жаль, помимо закликів до наладнання спору, а останньо навіть спільного звернення Владик нашої Церкви, ця рана не гоїться. Долучуючись до заходів моїх Співбратів у Єпископаті, звертаюся до Вас, Пане Головний Предсіднику, з усильним проханням вжити всього Вашого авторитету, щоб привернути дух взаємопошани та будуючу співпрацю. Не дозвольте, щоб грядучі покоління судили своїх предків за те, що своїми руками розбили єдність народу.

Благословення Господнє на Вас!

† Йосиф, Патріярх і Кардинал

Після нарад з Головним Екзекутивним Комітетом УНС та з членами Комітету за Правопорядок в УККА, я написав до Патріярха Йосифа так:

Його Святість
Блаженніший Отець Йосиф І.
Патріярх Помісної Української Католицької Церкви,
Ватикан.

30-го листопада 1982 року

Ваша Святосте, Блаженніший Отче!

В імені Головного Екзекутивного Комітету Українського Народного Союзу та особисто прохаю прийняти запевнення нашої глибокої і тривкої вдячности за довір'я, що його Ваша Святість виявили нам листом з 11-го листопада ц. р. у справі наших дальших заходів для привернення духу взаємопошани та будуючої співпраці в нашій американсько- українській громаді, піддержуючи в цій справі історичне Звернення наших українських католицьких Ієрархів в Америці.

З рукою на серці можу запевнити Вашу Святість, що власне в дусі цього Звернення та єдино з думкою про добро нашої громади та нашого українського народу ми й досі поступали та намагалися впливати в тому ж дусі також на інших.

Ми, як і 26 інших організацій, котрі належать до Комітету за Правопорядок в УККА, продовжуватимемо наші зусилля, щоб — як це сказано в листі Вашої Святости — привернути дух взаємопошани та будуючу співпрацю в нашій громаді.

Ще раз сердечно дякуємо Вашій Святості за увагу і заохоту продовжувати наші зусилля для Богоугодної мети та запевняємо, що це ми й чинитимемо.

Із синівською любов'ю і пошаною.

Іван О. Флис
головний предсідник УНС

Громада чекала. Ми чекали, щоб побачити, що зроблять представники УККА. Уже звернення Ієрархії Української Католицької Церкви в ЗСА було трудно ігнорувати, але зігнорувати звернення Патріярха Йосифа І було б забагато вже навіть для угрупування, про яке мова.

Очікуваний лист від УККА був заадресований до д-ра Богдана Шебунчака, який повідомив нас усіх про одержання такого листа, датованого 31-го грудня 1982 року.

Комітет за Правопорядок в УККА відбув свої наради в дні 10-го січня 1983 року і на цих нарадах обмірковано лист від УККА. У листі пропоновано зустріч для обговорення розбіжностей, що заіснували між УККА та „деякими організаціями", що вийшли з XIII Конгресу. Комітету за Правопорядок в УККА не визнавалося.

На зборах Комітету за Правопорядок відбулася серйозна дискусія. Щоб не допустити до повторення того, що сталося після першої і другої серій розмов про замирення, коли то представники УККА в обох випадках однобічно вирішили, щоб цих розмов не продовжувати, але про це не повідомили Комітет за Правопорядок, ми вважали, що треба випрацювати якийсь такий внутрішній механізм, який не допустив би до того, щоб і ця третя серія розмов зависла в повітрі незакінченою. Щось або хтось мусить перебрати відповідальність за скликування додаткових зустрічів, аж доки не буде опрацьоване якесь сприємливе домовлення про замирення.

Після багатьох дискусій ми всі врешті погодилися, що тим кимось повинен бути представник нашого духовенства — католицького, православного і протестантського. Яку ролю гратиме духовенство в таких розмовах і хто та як буде обраний — все залишено без будь-якого виразного окреслення, щоб тим не відстрашити людей з УККА. І хто міг би піддавати під сумнів висновок, що духовні особи будуть керуватися християнськими любов'ю і чеснотою? Отже тому, що духовенство рішально причинилося до цієї серії розмов, то й було цілком справедливо, щоб духовенство завершило свою ролю. Комітет за Правопорядок не міг очікувати будь-яких ласк. Ми були впевнені, що рішатимуть правда і справедливість, без уваги на те, хто буде обраний на репрезентанта трьох наших більших віровизнань. Із розвитку і поступу таких розмов публікуватиметься звідомлення і українська американська громада завжди буде вповні поінформована. Духовенство скликатиме сторони до столу розмов та повторюватиме це до часу, аж буде досягнена відповідна розв'язка. Духовенство вирішуватиме кожне питання, щодо якого обі сторони не зможуть порозумітися.

Комітет за Правопорядок вирішив, щоб ми насамперед запропонували на схвалення процедуральні справи, які гарантували б успішне завершення цих розмов — третьої з черги серії розмов про замирення.

Перша зустріч

Представники Комітету за Правопорядок в УККА зустрілися з представниками УККА в Українському Інституті Америки 15-го січня 1983 року. Відбулися вступні розмови, під час яких Комітет за Правопорядок подав на розгляд список 12 пунктів, що були процедурального, а не основного порядку, та які вказували на те, під якими умовами та в який спосіб розмови про замирення мали б відбуватися. Це були:

1. Переговори ведуть представники Екзекутиви УККА й Екзекутиви Комітету за Правопорядок в УККА.
2. Кількість осіб для переговорів є устійнена обома сторонами;
3. Обі сторони устійнять, як часто такі розмови будуть відбуватися;
4. Обі сторони устійнять, де будуть відбуватися розмови;
5. На кожну спільну зустріч буде завчасу устійнений на письмі порядок нарад;
6. У часі розмов їх перебіг записуватимуть секретарі та звукозаписувач;
7. Після кожних розмов будуть у пресі повідомлення, що такі розмови відбулися. Зміст пресових повідомлень буде узгіднюваний;
8. На час розмов буде припинена в пресі будь-яка полеміка обох сторін;
9. На кожні розмови будуть запрошені представники всіх трьох Церков;
10. Передумовою до розмов є залишення в складі Секретаріяту СКВУ такого представництва ЗСА, яке було обране на III Конгресі СКВУ;
11. Першою спільною акцією повинна бути перевірка та зміна статуту УККА, а для тієї цілі мусять бути обрані та узгіднені статутові комісії;
12. Розмови поміж представниками УККА і Комітету за Правопорядок в УККА мають закінчитися до шістьох місяців від їхнього започаткування. Відтепер усі узгіднення щодо розмов відбуватимуться на письмі.

(У черговому числі: Становище Екзекутиви УККА; Становище Комітету за Правопорядок; чергова зустріч).

Сан Франсіско вшанувало Юрія Кульчицького

З ініціятиви Відділу Українського Патріярхального Товариства відбувся у Сан Франсіско у неділю, 9-го жовтня ц.р., у приміщеннях української католицької парохії святочний обід з нагоди 300-ліття перемоги християнських військ над турками під Віднем. Як відомо, визначну ролю у цій битві відіграли українські козаки, а особливо відзначився там козак Юрій Франц Кульчицький, якому відтак надано титул „Австрійського графа" і признано ім'я „Героя Відня".

Організатором і координатором цього свята був одноіменник „Героя Відня" Голова Відділу Патріярхального Товариства у Сан Франсіско, Тарас деЦмайло Кульчицький. З нагоди цього свята австрійський генеральний консул у Сан Франсіско прислав відповідний привіт.

Головною точкою програми свята була промова відомого українського громадського діяча Каліфорнії д-ра Володимира Оренчука. У своєму слові він пригадав присутнім світлу козацьку добу української історії, коли українські козацькі війська були визнані як найкращі в Европі. Згідно з історичними документами, тодішній Папа Інокентій покладав велику ролю на участь козаків у боротьбі з турками.

Д-р Оренчук запізнав присутніх з життям героя Відня Юрія Ф. Кульчицького, який після перемоги над турками заснував у Відні першу каварню. Віденці уважають його „патріярхом" своїх каварень. Його іменем названо одну з вулиць Відня і в його честь поставлено пам'ятник на розі тієї вулиці.

Цього року віденці урочисто відзначають 300-ліття перемоги над турками, а українська громада Відня зі свого боку відзначує участь козаків і Юрія Ф. Кульчицького у цій перемозі.

Святочний обід у Сан Франсіско з нагоди 300-ліття перемоги над турками під Віднем був успішним проявом українського культурного життя у Каліфорнії.

Мирон Кочан

ЗАЯВА

ТОВАРИСТВА ЄВРЕЙСЬКО-УКРАЇНСЬКИХ ЗВ'ЯЗКІВ В ІЗРАЇЛІ ДО 50-РІЧЧЯ ШТУЧНОГО ГОЛОДУ В УКРАЇНІ

Штучно створений голод 1933 року в Україні був неминучим наслідком Жовтневої революції в Росії та встановлення большевицького режиму. Від голоду постраждало головно сільське населення України й Кубані. Безпосередніми причинами, що викликали небувалий в Україні голод, ми вважаємо такі:

1. Національна політика совєтського імперіялізму та колоніялізму.

2. Примусова колективізація сільського господарства, що призвела до ліквідації головного сільського працівника - заможного селянина, до зубожіння всіх селян, до неощадного витрачання засобів харчування, до безгосподарности і втрати трудового стимулу.

3. Політика індустріялізації, що спиралася на використанні внутрішніх ресурсів, тобто здійснювалася за рахунок селянства.

4. Тоталітарна природа большевизму, що дозволяла свавільно застосовувати насильство, приносити в жертву маячній ідеї життя мільйонів людей, ламати природу людини і встановлений багатовіковий побут і трудові відносини.

Страшна трагедія українського селянства зумовлювалася тим, що Україна й Кубань були головною житницею країни, звідки можна було викачувати багато харчів, а також і тим, що українці в наслідок своєї індивідуалістичної природи чинили несамовитий опір процесові колективізації і тим самим викликали проти себе особливий гнів з боку совєтської керівної верхівки.

Впродовж своєї кривавої історії большевизм не раз влаштовував геноцид проти підлеглих йому непокірних народів.

Зломити опер українського селянства шляхом позбавлення його продуктів харчування і депортації — це один із незмивних злочинів большевизму.

Ми поділяємо глибокий сум українського народу, який утратив мільйони своїх селян від голоду й чекістського терору.

Штучно створений голод в Україні міг бути викликаний в наслідок колоніяльного становища України. Доки цей стан триває, Україна не забезпечена від рецидивів подібного роду. Тільки незалежність врятує український народ від голоду, ганьби й геноциду.

Совість світу не може простити совєтському режимові загибелі мільйонів українських селян. Совість світу не може миритися з безправним і залежним становищем 50-мільйонового українського народу.

Петро Одарченко
(Переклав з російської мови)

Голова Консисторії УГПЦеркви Канади о. Г. Удод відвідав ЗСА

Від 22-го до 25-го жовтня у ЗСА перебував голова Президії Консисторії УГП-Церкви в Канаді митрофорний протоієрей Григорій Удод, який, на запрошення Комітету будови пам'ятника Митрополитові В. Липківському, репрезентував згадану Церкву на акті відслонення пам'ятника Великому Страдникові землі української і палкому благовісникові ідеї автокефалії Української Православної Церкви.

У неділю, 23-го жовтня, о. Г. Удод

 сослужив в соборній Архиєрейській Службі Божій в Церкві-Пам'ятнику та взяв участь у посвяченні пам'ятника Митрополитові В. Липківському.

Попереднього дня, в суботу 22-го жовтня, о. Удод був учасником наради, що її було присвячено справам недалекого 1000-ліття хрищення Руси-України. Як голова спільного для всіх трьох українських православних митрополій Комітету для відзначення цієї річниці, о. Г. Удод доповів про схвалені центральним Комітетом пляни відзначення тієї річниці. Над доповіддю відбулася дискусія.

Господарем цієї зустрічі був директор Бібліотеки Дому Української Культури проф. І. Коровицький. Присутніми на зустрічі і дискусії були Владика Митрополит Мстислав і Єпископ Володимир та голова Консисторії УПЦ в ЗСА митрофорний протоієрей М. Галета.

Консисторія УПЦеркви в ЗСА

20-ліття 78-го Відділу СУА у Вашінґтоні.

Цього року 78-ий Відділ СУА у Вашінґтоні відзначить свій двадцятилітній ювілей.

З цієї нагоди відбудеться Концерт-Бенефіс в неділю, 20-го листопада ц.р. о год. 3:30 по полудні в парафіяльному центрі українського крайового собору Пресвятої Родини. Дохід з цього концерту призначено на Український Музей у Ню Йорку.

В програмі святкування візьмуть участь вокальний ансамбль „Намисто" з Вашінґтону і танцювальна група „Лиман" з Балтимору. Заплановано також виставку мистецьких творів двох членкинь нашого Відділу — Христі Кіналь і Наталки Кормелюк.

Господарі свята подбають про смачну перекуску для гостей.

Степанія Дячок

В пам'ять Дорогого Мужа ОЛІ

бл. п. д-ра Юрія Рибакова

на УКРАЇНСЬКИЙ МУЗЕЙ в Ню Йорку зложили:

Теодозія Брикович	$ 25.00
Володимира Брикович	25.00
Марія і Ярослав Клюки	10.00
Христя і Іван Плюти	25.00
Лариса і Мирослав Киї	25.00
Лідія і Василь Киї	100.00

Родині висловлюємо щирі співчуття.

Замість квітів на свіжу могилу

бл. п. Ольги Машталєр

зложили на ПАТРІЯРШИЙ ФОНД:

Д-р Ольга Калина 25 дол., Володимир Сушків 25 дол. та Евгенія Сітницька 15 дол.

ВСІМ ЩИРА ПОДЯКА!

В пам'ять

бл. п. Мужа Мґра Івана Решетухи та Зятя бл. п. Любомира Лампіки

на ПАТРІЯРШИЙ ФОНД зложили:

Ірена Решетуха 50.00 дол. разом з Родиною; по 20.00 дол. — Александра Ямрозик, Оксана Малич, Ігор і Оленка Прийма з Родиною, Христина Лампіка; 10.00 дол. — Юрчик і Анна, Марія Решетуха.

Разом .... дол. 140.00

Від Дружини і Мами Покійних Ірени Решетухи на Пресовий Фонд журнала „ПАТРІЯРХАТ" — 10.00 дол.

ВСІМ ЖЕРТВОДАВЦЯМ ЩИРО ДЯКУЄМО,
та глибокі співчуття для Родини від
УПРАВИ УКРАЇНСЬКОГО ПАТРІЯРХАЛЬНОГО ТОВАРИСТВА в НЮ ЙОРКУ

Осінньо-зимовий сезон праці Осередку СУМА в Ню Йорку

Перше засідання осіннього сезону Осередку СУМА в Ню Йорку відбулося 15-го вересня ц.р., на якому були обговорені пляни осінньо-зимової праці.

Школа українознавства при Осередку розпочала свою свою навчальну працю 17-го вересня ц.р. збіркою всіх учнів у годині 8:30 вранці. Учні організованим порядком перейшли до церкви св. Юра на Богослуження, а після цього до своїх кімнат на науку. В цьому році навчання всіх кляс (від 1-ої до 12-ої) відбуваються у суботу від 9-ої до 1-ої год. по полудні.

Крім навчання, учителі школи заплянували відбути ще імпрези як, наприклад, гостину святого Миколая, Шевченківські роковини та Свято Матері.

З нагоди початку виховної юнацької праці Осередку відбувся 17-го вересня цього року в 1-ій год. по полудні апель юнацтва. Голова Осередку СУМА Марійка Гаргай привітала всіх сумівок і сумівців після літнього відпочинку та подала короткі інформації про відбуття сходин, проби хору та танців. Сходини відбуваються кожної суботи від год. 1-ої до 2:30 год. Проби хору „Жайворонки" відбуватимуться кожної середи від 6-ої до 8-ої год. під диригентурою нового дириґента Тараса Павловського. Танцювальний гурток „Молоді Верховинці" під керівництвом Дарії Ґензи мають проби кожного вівтірка о годині 6-ій, а танцювальний ансамбль „Верховинці" під керівництвом хореографа Олега Ґензи—кожного четверга о год. 8-ій.

Булава Осередку на чолі з булавною Христею Баб'як плянує, крім тижневих сходин, маскараду для молодшого юнацтва, Андріївський вечір для старшого юнацтва і дружинників і зимовий базар, який відбудеться під час свят св. Миколая.

Дружиники Осередку під проводом стягових Бориса Потапенка і Андрія Бігуна, плянують різні панелі, висвітлювання фільмів, турніри більярдів, „стук-пук" і гри в кулі. Перший панель відбудеться 5-го листопада ц. р. о год. 2:30 . в залі дому ОУВФ на тему„СУМ у 80-их роках".

Традиційна Осіння забава Осередку відбудеться в суботу, 19-го листопада, в залі Українського Народного Дому. Гратиме оркестра „Водограй".

З'їзд Крайової Управи відбудеться 29-30 жовтня ц.р. на оселі СУМА в Елленвіллі Н. Й. Наш Осередок висилає на З'їзд 11 делеґатів, голову і булавну.

Крім цього, члени Осередку брала активну участь у фестивалі Дому ОУВФ, який відбувся 7, 8 і 9-го жовтня. На фестивалі Осередок мав свій кіоск, у якому юнацтво і дружинники продавали смачне печиво, каву, кераміку і вишивки.

Під час Різдвяних свят молодше і старше юнацтво, згідно з нашим традиційним звичаєм, підуть з колядою. По роях юнацтва виховники вивчають молодь співати наші гарні коляди.

Цього року Школа Українознавства при Осередку СУМ в Ню Йорку святкуватиме своє 25-річчя. З цього приводу Управа Осередку заплянувала у наступному році в лютому відбути величавий бенкет із приводу 25-ти ліття Школи Українознавства.

Велику допомогу Булаві юнацтва у її виховній праці приносять Батьківський і Материнський комітети, які в господарській і фінансовій ділянці дають велику поміч.

У зимовому сезоні ще відбудеться величавий традиційний Баль дебютанток, Крутянський апель на сумівській Оселі в Елленвіллі , Листопадовий і Січневий (22 січня) апелі, свято Тараса Чупринки, а після цього прийде приготування до весняного сезону і таборування.

Христина Цебрій

РУПЕРТ МИРДОК, відомий пресовий потентат і мільйонер, закупив щоденник „Чикаґо Сан Таймс" за 90 мільйонів долярів. Через три покоління видавництво було власністю родини Маршалла Філда. Мирдок контролює багатьма іншими великими ґазетними підприємствами, між ними щоденником „Ню Йорк Пост".

Миколи Горбаля—слово, закуте в кайдани

У неділю, 25-го вересня ц.р., відбувся в залі школи Вест Парк в Торонто вечір на пошану Миколи Горбаля. Вечір заініціювала Крайова Управа і Перший відділ Об'єднання Лемків Канади, покликаючи з цих двох Управ Організаційний комітет до складу якого ввійшли: інж. Максим Маслей, Віра Мороз, Павло Лопата; Ярослав Стех, Ярослав Вайда, Дмитро Чабан, а очолив його діяльність Степан Бабяк, голова Крайової Управи ОЛК у Торонто. Над цілістю праць по підготовці до вечора прийняв патронат Комітет Українців Канади Торонтонського відділу.

Вечір відкрито під звуки фортепіяно, це Галина Саковська-МекАвой виконала канадський національний гимн.

Відтак Павло Лопата в імені згаданих управ привітав усіх присутніх, а серед них о. І. Сиротинського, пароха церкви св. Миколая, д-ра Петра Глібовича, президента Провінційної Ради КУК, та ряд інших видатних громадян Торонто.

У вступному слові П. Лопата в сконденсованій формі проаналізував безнастанну боротьбу нашого народу в сучасну пору і як невід'ємну частину цієї боротьби найкращих синів з реґіону нашої Лемківщини.

Крім Миколи Горбаля, який карається в совєтських тюрмах, промовець вимінив такі імена: Олександра Більського, Йосипа Боровницького, Михайла Громляка та ряд інших, які добре зрозуміли свою мету в житті і послідовно здійснюють заповіти найкращих синів українського народу за визволення з-під окупаційного ярма.

Головну доповідь мав д-р Валентин Мороз, колишній викладач історії в Івано-Франківському педінституті, сам колишній довголітній в'язень совєтських тюрем і концтаборів.

У своїй доповіді про життя і творчість М. Горбаля д-р В. Мороз взніс його до найвищої ранґи людської гідности, який немов з лемківських хащів через узгір'я лісів, по полонинах і біля шумних річок і потоків нашої Лемківщини пробивався до сяйва всенародньої любови. З доповіді ясно виникало, що М. Горбаль належить до тих найсвідоміших патріотів українського народу, які заявляють у вічі гнобителям, так як це говорить В. Симоненко: „Народ мій є, народ мій завжди буде, ніхто не перекреслить мій народ." Так як Симоненко і тисячі інших однодумців, М. Горбаль вірить, що так як життя не можна вбити, так не можна зломати вічного прагнення нашого народу до волі, щастя, до національного сонця, до вільної і незадавлюваної української пісні.

Творчість М. Горбаля і його талант впав на тяжкі часи долі. Розуміючи становище народу, він старається віднести свої думки і овити в поезію філософського значення, яка, на перший погляд, не зовсім зрозуміла, але коли її ближче вдумливо впізнати, то чується наростання землетрусу. Тут по-новому змальовується підхід до боротьби, автор часто вводить філософські підтексти. В основу своїх віршів він вкладає ускладнені символічні звороти і образи, які розкривають ввесь бруд епохи.

Кожне його слово, кожна строфа ховає в собі щось інтимне і з неї б'є з силою лють, як і в іншому—чар. Це своєрідний стиль, особливо про тюрму і неволю коротко без зайвого змальовування картин і пейзажів. Він відгалуженням знаного Антоненка в українській літературі не є чимось ізольованим, йде в перших рядах творців і борців, про що так гарно зумів розказати д-р В Мороз.

Заслухавшися в доповідь, мені, мов крізь тумани, пригадалася розмова мого товариша з Лемківщини, який не лише знав добре Миколу але також добре знав його родину. Так приблизно оповідав він: Микола вже з дитячих років виявляв велике зацікавлення до науки, любив читати, співати і чіплявся будь-якого інструменту й приґравав на ньому. Мати, переселена в Тернопільщину вдова з трьома дітьми, неповністю могла підтримувати і розвивати ці здібности хлопця.

Тому довелося йому власними силами тернистою дорогою здобувати крок за кроком і просуватися вперед. Закінчивши середню школу й музичне училище Микола пішов працювати як вчитель, організуючи культурно-освітнє життя у своєму середовищі. Своєю поведінкою він умів з'єднати собі симпатії і був загально люблений і шанований. Згодом він продовжує навчання в Івано-Франківському педагогічному інституті, викладає етику в середній школі, провадить хор лікарів і працює невтомно над поетичними і композиторськими творами, популяризуючи їх серед народу.

В 1970 році М. Горбаля заарештовують, закидаючи йому „антирадянську агітацію і пропаґанду", забравши від нього на все життя право на працю за своїм фахом і талантом,—так закінчив мій знайомий.

На листу „ізмєнніків родіни" вписало КҐБ ще одну жертву. М. Горбаль—ще один борець за правду; його засудили за стійкість і вірність, любов до свого народа і його культури. Йому пропонували написати листа до преси та засудити і виправити на лад окупанта свої творіння. Микола рішуче стояв на становищі, що він нічого поганого не вчинив.

Ціла переповнена заля на вечорі М. Горбаля, як українською громадою, так і деякими чужинцями, домагалася в словах перестороги звільнити нашого кровного брата і сина з лемківської землі, який стanув на героїчний захист української культури.

Після перерви першою на сцені появилася молода піяністка Тамара Вайда, яка на фортепіяні порадувала присутніх двома піснями „Пливе човен води повен" і „Дума". Відступила вона своє місце Галині Саковська МекАвой, яка приґравала в обробці Зенона Лавришина до пісень на слова і музику М. Горбаля: „Моя Лемківно", „Над потоком", „Вговорила мене казка" і „Дума про сонячні квіти", які бездоганно виконав Василь Саковський.

Потім хор „Ясмин" під керівництвом Олени Глібович виконав дуже майстерно чотири пісні: „Виростеш ти, сину", „Іду, іду я", „Пренепрочна Діво Маріє" і наприкінці останньої пісні під мурмурандо хору диригент О. Глібович виконала власний вірш, дидикуючи його в шану МиколіГорбалеві Для хору при фортепіяно приґравала Христина Гарасовська-Шевчук. Свій майстерний виступ хор „Ясмин" закінчив піснею „За тебе, Україно", а присутні по кожній пісні і за декламацію нагородили виконавців рясними оплесками.

Перед збірною декламацією, в якій виступили Віра Мороз, Ґражина Мелех, Анна Мелех, Адам Стець, Беата Стець, Марко Стех, Єва Вайда, Адрянна Стех, сестри Колесар, сестри Кудлак та Павло Лопата, Зінаїда Зубович прекрасно задемонструвала свій великий талант в передачі зовсім нелегкої поезії М. Горбаля. Виявом вдячности присутніх були довготривалі оплески.

Відтак д-р В. Мороз заповів збірну рецитацію віршів М. Горбаля в своєрідних двох тематичних жанрах. Перша—це на тлі „ялиці", яку вилалював Павло Лопата, „Лемківщина", а в другій частині „Тюрма", даючи не лише нараторське слово, але перш за все широко роз'яснив суть змісту Горбалевих віршів. Особливо глибоке враження зробила на присутніх друга частина деклямованих віршів на тлі величезної „крати", рівнож намальованої П. Лопатою, коли всі деклямуючі при погашеному світлі тримали горіючі свічки. Глибше на сцені видніли два прапори Канади й України, вгорі посередені—герб України Тризуб, а під ним портрет Миколи Горбаля.

Ще вміжчасі на сцені появилася молода симпатична Анна Колесар, яка чудово виконала дві пісні на своїй скрипці, а саме: „Виростеш ти, сину" і „Дивлюсь я на небо".

Точка по точці захоплювали всю увагу слухачів. Було б великою кривдою не згадати, як вміло і музикально міні-ансамбль „Лемковина" в дуеті Анна і Ґражина Мелех виконали „Карпати, Карпати" і „Ой, верше мій, верше", до речі цю останню пісню під час збірних деклямацій деклияматори проспівали з присутніми на залі.

Це ще раз доказує, які незбагненні джерела б'ють з українсько-лемківського фольклору, задушевної пісні, що сьогодні пробивається на всі сцени світу.

У великій мірі допоміжною для слухачів була ефективна програмка, яка виявляла і охоплювала цілість концерту.

На закінчення концерту петиції до міністра зовнішніх справ Канади українською мовою прочитав Степан Бабяк, голова КУ ОЛК, англійською мовою—Віра Мороз. На закінчення концерту відспівано український національний гимн.

Можна сказати, що надзвичайно було цікаво побачити великі технічні здібности, які виділялися всесторонністю нашої молоді, яка вела перед у цьому концерті; однак в основному це були діти новоприбулих. Може ця непоборна сила новоприбулих знайде пряму стежку до тутешньої молоді і буде звістуном доброї весни.

Ярослав Назиревич

Видавнича діяльність УПЦеркви в ЗСА

З нагоди недалекого вже свята 1000-ліття проголошення Великим Князем Володимиром православної віри державною релігією Київської Руси-України, Консисторія УПЦеркви в ЗСА схвалила перевидати капітальну працю проф. Олександра Лотоцького - „Українські джерела церковного права". Цю працю віддано вже до офсетної друкарні. Можна сподіватись, що вийде вона з друку ще перед цьогорічним святом Різдва Христового.

Закінчується вже друк пропам'ятної книги на згадку про трагічну і передчасну смерть визначного українського вченого Ореста Зілинського п. н. „Науковець з душею поета". Автором цієї книжки є д-р Микола Мушинка, учень, а згодом відданий О. Зілинському друг і співробітник. Ця книжка виходить коштом Митрополичого Видавничого Фонду.

Автори книжок і видавництва, які бажають, щоб про їхні книжкові видання були в щоденнику поміщені бібліографічні нотатки, вістки та огляди, повинні присилати разом з двома примірниками даного твору до редакції „Свободи" також адресу, де таку публікацію можна набути, та її ціну.

В Денвері відкрили...

(Продовження зі стор. 1)

пам'ятник, але й збудували міст до кращого порозуміння між нами та українцями".

Промову Г. Ґінзбурґ декілька разів переривали гучні оплески. Її нагородили овацією та повстанням з місць.

Колишній довголітній мейор міста Денвер Вілліям Г. МакНіколс висловив радість з приводу відкриття, з за його словами, „цього чудового парку", який вшановує жертви страшенно жорстокого злочину. Створення цього парку, сказав промовець, далеко від місця того злочину, також є доказом американської свободи і пошани до тих, які терплять. Цей парк, сказав В. МекНіколс, служитиме шляхетним і культурним цілям теперішнього і майбутніх поколінь.

Коротко промовляв державний представник Ізраїля, д-р Александер Мізрухін, який, походить з Києва, а тепер працює психіятром в Ізраїлі. Він висловив вдоволення з того приводу, що в Денвері для пошани жертв в Бабиному Ярі, створено такий чудовий пам'ятник. Немає гіршого зла, сказав д-р Мізрухін, від того, коли людині забороняють признаватися до своєї ідентичности так, як це практикується в Совєтському Союзі, а ті, що не слухають совєтської влади і признаються до свого походження мусять терпіти, а терпіння за такий непослух є там страшні. „Я це знаю з власного досвіду", — сказав д-р Мізрухін.

Від Українського Бабин Яр Комітету промовляв його голова Іван Стебельський. Він подякував від імени Комітету всім членам Фундації за співпрацю, на дорозі якої було чимало перешкод, але добра воля і респект одної групи до другої допомогли побороти усі труднощі та спільними намаганнями осягнути мету. І Стебельський, подібно як А. Ґасс, сказав, що без відданої праці Гелен Ґінзбурґ не було б цього парку.

Іван Стебельський подякував не тільки денверським українцям, але й усім тим українцям в Америці, Канаді та інших частинах світу, які виявили зрозуміння і своїми пожертвами уможливили зреалізувати це шляхетне діло.

Представляючи чергового і головного українського промовця І. Стебельський сказав, що генерал Петро Григоренко був командантом бойової дивізії на другому українському фронті, у боротьбі проти нацистів. В тих завзятих боях, сказав І. Стебельський, полягло багато українців, а їхні жертви причинилися до перемоги над нацизмом.

Ген. П. Григоренко належить до тих промовців, які вже самим виглядом і способом вислову здобувають симпатію і довір'я слухача. Промову ген. Григоренка добре перекладав Юрій Мошинський. Привітавшись з почесними гостями, а відтак з усіми присутніми, та подякувавши за запрошення його на промовця, він почав свою промову такими словами: „Те, що тут відбувається — це визначна подія, важливости якої ми ще навіть не усвідомлюємо".

В дальшому генерал сказав: Обидва наші народи, український і жидівський, довгими віками не мали своєї держави і були гноблені окупантом. Колись антисемітизм і погроми жидів проходили під кличем: „Бєй жідов — спасай Расію", а сьогодні антисемітизм відбувається під іншим видом. Як колись, так і сьогодні окупант України сіє незгоду між українцями і жидами, але українці ніколи не були антисемітами. Освічені французи не змогли розкрити фальшивки проти Драйфуса і засудили чесного офіцера французької армії жида Драйфуса на смерть як шпигуна, а напівписьменні українські селяни, яких обрали присяжними до суду, не зважаючи на погрози й шантаж, твердо і одноголосно виголосили, що Бейліс не винен, і тим скасували антисемітську погромницьку провокацію.

Українці — трудолюбивий, добрий і розважний народ. Перебуваючи в залежному становищі, він співчуває іншим поневоленим народам. На долю українців випало принести мільйонові жертви чужому богові: полігично створений голод в 1932-33 роках, ліквідація заможного селянства, культурної, господарської й партійно-державної еліти обезголовив і паралізував на довгі роки українську націю ще перед воєнними втратами. Коли ж на пеньках вирубаної культури почали з'являтися нові пагінці шестидесятників, а потім правозахисників в 1970-их роках, проти них влаштували погроми в 1965 і 1972 роках, а починаючи з 1976 не припиняють до сьогодні. І все ж українці не перекидають гніву і помсти на жидів, так само пригноблених тоталітарною системою.

Промовець згадав і те, якими правами втішалися жиди за уряду Української Народної Республіки і що в часі Другої світової війни не тільки митрополит Андрей Шептицький переховував жидів, але й багато українців, наражуючи своє життя переховували або допомагали жидам.

Промову ген. П.Григоренка гучно оплескували та справили йому овацію, повставши з місць.

Кінцевим промовцем був рабин Реймонд А. Зверін. Він пояснив присутнім зміст та символіку написів на величезних гранітних пам'ятниках при вході до парку, де видніють написи в трьох мовах: гебрейській, англійській та українській. Український напис: Бабин Яр — Вічна пам'ять усім жертвам терору". Цілий парк-пам'ятник є багатий в символіку. ;

Останнім актом церемонії відкриття парку було вложення в центрі гранітної плятформи — землі привезеної з Бабиного Яру. Землю несподівано привіз сен. Джан Бермінґгем, який відвідав Совєтський Союз і був в Україні, а переїздивши біля Бабиного Яру, вийшов з автобуса і голими руками нагріб землі та забрав її в пластикову торбинку. Знаючи, що на початку жовтня має відбутися відкриття парку сен. Бермінґгем потелефонував до Г. Ґінзбурґ і сказав, що має землю, привезену з Бабиного Яру в Україні.

Обидва денверські щоденники написали дуже прихильні статті про відкриття парку. В подібному дусі були надруковані статті в жидівському тижневику „Інтермавнтен Джуїш Ньюз".

З якої сторінки не розглядати б участь українців в будові цього пам'ятника, то слід ствердити, що це величезний поступ на дорозі до кращого співжиття з жидами в загальному. Це поступ, який матиме тривалу вартість. Українській громаді в Денвері та всім тим людям доброї волі, що зложили грошові пожертви належиться щире спасибі.

На особливе признання заслуговує Український Бабин Яр Комітет у складі: Іван Стебельський — голова, Юрій Мошинськй — секретар, Євген Василина — скарбник, д-р Аскольд Мосійчук, Данило Желем і Іван Малькут, члени.

На ділі, увесь тягар праці переговори з жидами, з міськими властями, кореспонденція та все інше спочивало на голові і секретареві комітету і тому зовсім певно можна сказати, що без І. Стебельського і Ю. Мошинського Бабин Яр Парк в Денвері був би створений, але без українського партнерства.

АДМІНІСТРАЦІЯ ПРЕЗИДЕНТА Роналда Регена звернулася у вівторок, 1-го листопада до чілійського уряду Ґуставо Піночета і демократичної опозиції в цій країні, щоб вони відновили переговори між собою про повернення Чіле до демократичного правління, а також вислала високого урядовця Державного департаменту до Сантіяго для безпосереднього зв'язку. Офіційний представник Державного департаменту Едвард Дервінскі перебував в Сантіяго в середу і четвер та пояснив чілійським лідерам, що вони можуть стати „неприємнили людьми" у відносинах з Вашінґтоном, особливо після недільних виборів в Арґентині.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

НЕДІЛЯ, 20-го ЛИСТОПАДА 1983 р.

Рочестер, Н. Й. Місячні збори Б-ва св. Йосафата 217-ий Відд., о год. 1:30 по пол. в залі церкви св. Йосафата зі звичайним порядком нарад. Просимо чл. прибути і вирівняти чл. вкладки. — Ст. Васьків, предс., Ст. Приймак, фін. секр., Ст. Мартинюк, кас., Катерина Марґопич і М. Завадецький — чл. Управи.

Парма, Огайо. Місячні збори Т-ва ім. Ів. Франка 334 Відд., о год. 12:30 по пол. в домі фінансового секретаря при 3324 Торрінґтон вул. в Пармі. Проситься чл. прибути і вирівняти залеглі вкладки. — П. Задорецький, рек. секр.

СУБОТА, 12-го ЛИСТОПАДА 1983 р.

Джерзі Сіті, Н. Дж. Місячні збори Б-ва св. Ів. Хрестителя 270-Відд., о год. 7-ій веч. в УНДомі. На порядку: звіти — фінансові, організаційні, збирання чл. вкладок та інші важні справи. Проситься прибути, заплатити членські вкладки або посилати поштою на адресу фін. секр.: S. Ostrowsky, 29 Lexington Ave., Jersey City, N.J. 07304. Телефон: (201) 432-2983. — Секретар.

ВІДІЙШЛИ ВІД НАС

МИХАЙЛО ГАВРИЛЮК, член УНС Відд. 162-го ім. сот. Г. Голинського в Філядельфії, Па., помер на 59-му році життя. Нар. 1925 року у Ворохті, Україна. Членом УНС став 1959 року. Залишив у смутку маму Параску і братів Івана та Петра; дружину Лінду, четверо дітей та 3-ох внуків. Похорон відбувся 29-го серпня 1983 року на цвинтарі св. Марії на Факс Чейсі, Філядельфія, Па.

Вічна Йому Пам'ять!
Дмитро Федорійчук, секр.

ІВАН МОРКОВЧУК, член УНС Відд. 47-го ім. О. Басарабової в Бетлегемі, Па., помер 8-го серпня 1983 року на 60-му році життя. Нар. 1924 року в Іваниківці, Україна. Членом УНС став 1977 року. Залишив у смутку дружину Евгенію і двох синів Івана Мих. і Володимира з дружиною. Похорон відбувся 2-го вересня, 1983 року в Нортгамптоні, Па.

Вічна Йому Пам'ять!
Анна Гарас, секр.

РОЗАЛІЯ ЧАБАК, член УНС Відд. 49-го в Торонто, Онт., померла 13-го серпня 1983 року на 79-му році життя. Нар в 1904 році в Україні. Членом УНС стала 1960 року. Залишила в смутку двох внуків і дальшу родину. Похорон відбувся 16-го серпня 1983 року на цвинтарі Меморіл Ґарден в Торонто, Онт. Канада.

Вічна Її Пам'ять!
Секретар.